

УДК 37.016

USE OF ONLINE RESOURCES IN THE PROCESS OF STUDYING

UKRAINIAN LITERATURE IN THE 6TH GRADE OF NUSH

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРИ В 6 КЛАСІ НУШ

Kyrylenko N. I. / Кириленко Н.І.

канд. філол.н., доц. / Candidate of Philology, Assoc. Prof.

ORCID: 0000-0002-5982-7227

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Sumy, Romenska, 87, 40002 м. Суми, Роменська, 87, 40002

Marchenko E. O. / Марченко Є.О.

студентка / student

Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Sumy, Romenska, 87, 40002 м. Суми, Роменська, 87, 40002

Анотація. У статті розглядаються нові підходи до вивчення української літератури в 6 класі Нової української школи (НУШ), зокрема використання онлайн-ресурсів (Kafoot, Padlet, LearningApps, електронні бібліотеки), що робить вивчення літератури динамічним, візуалізованим та інтерактивним. Це активізує пізнавальну діяльність, дозволяє диференціювати навчання, розвиває ключові компетентності через гру та забезпечує доступ до цифрових текстів, що значно підвищує інтерес учнів до читання.

У дослідженні проведено комплексний аналіз теоретичних і практичних аспектів використання онлайн-ресурсів у процесі навчання української літератури у 6 класі в умовах Нової української школи, з'ясовано, що інтерактивні методи навчання сприяють формуванню читацької, комунікативної, соціальної та громадянської компетентностей учнів, забезпечують діяльний характер уроку та підвищують мотивацію до вивчення художніх творів. Психолого-педагогічні засади інтерактивного навчання доводять його відповідність віковим особливостям учнів 6 класу та принципам педагогіки партнерства. Дослідження підтвердило, що компетентнісний підхід, задекларований у сучасних нормативних документах, вимагає переосмислення традиційних методів навчання та активного впровадження інтерактивних та цифрових інструментів.

Ключові слова: українська література, онлайн-ресурси, навчання, методика, текст.

Вступ.

Актуальність теми зумовлена необхідністю оновлення підходів до навчання української літератури, оскільки традиційні форми роботи не завжди відповідають сучасним потребам школярів. Інтерактивні методи навчання дозволяють активізувати пізнавальну діяльність, розвивати культуру читання, формувати критичне мислення та комунікативні навички. Крім того, активна цифровізація освіти вимагає впровадження онлайн-ресурсів, що забезпечують новий формат взаємодії між вчителем та учнем, надають можливість

організувати навчання у змішаній або дистанційній формах, а також розвивають цифрову компетентність учнів.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема інтерактивних методів навчання не є новою для педагогічної науки. Її досліджували вітчизняні та зарубіжні науковці – Н. Бібік, Л. Пироженко, І. Підласий, О. Пометун, О. Савченко, В. Сухомлинський, а також сучасної методисти – Л. Мацько, С. Омельчук, Т. Яценко. Питання цифровізації освіти та використання онлайн-ресурсів розглядають сучасні науковці та вчителі-практики: О. Гриценчук, Т. Колесник, Н. Морзе, А. Федорук, І. Чернецька, які акцентують увагу на можливостях інтеграції ІКТ у навчальний процес. Однак питання поєднання інтерактивних методів та онлайн-ресурсів у контексті вивчення української літератури (зокрема у 6 класі НУШ) досліджене недостатньо й потребує подальшої науково-методичної розробки.

Мета статті – розкрити ефективні методи використання сучасних онлайн-ресурсів для підвищення мотивації, інтерактивності та доступності вивчення української літератури в 6 класі НУШ. Стаття спрямована на впровадження інструментів для розвитку читацької компетентності, самопізнання та національної ідентичності учнів.

Виклад основного матеріалу.

Реалізація концептуальних принципів НУШ передбачає систематичне використання компетентнісних методів, інтерактивних технологій та цифрових ресурсів, що забезпечує якісні зміни у підходах до вивчення літератури та створює умови для формування всебічно розвиненої особистості школяра [11, 12, 8].

Цифровізація освіти, задекларована у провідних нормативних документах – зокрема в Концепції «Нова українська школа», Державному стандарті базової середньої освіти, Професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29.08.2024 р., та Типовому освітньому планові 5–9 класів, – визначає онлайн-ресурси як невід’ємну складову сучасного освітнього середовища [4, 15].

Однією з ключових платформ, які використовуються у шкільній мовно-літературній освіті, є «Всеукраїнська школа онлайн» (ВШО) [14]. Освітній контент цієї платформи – відеолекції, інтерактивні вправи, тести та методичні матеріали – дозволяє формувати в учнів уміння сприймати літературний матеріал у мультимодальному форматі [15]. Завдяки поєднанню візуального та вербального компонентів учні краще засвоюють зміст твору, структурують інформацію, здійснюють первинний аналіз художніх образів [15].

Важливим інструментом організації комунікації та групової роботи під час опрацювання художнього тексту є Google Classroom. Платформа забезпечує зручний обмін матеріалами, спільне опрацювання проєктів, онлайн-обговорення, що формує комунікативну та соціальну компетентності школярів [5]. У 6 класі Classroom може використовуватися для створення учнівських мініпроєктів за мотивами літературних творів, цифрових презентацій, колективних таблиць образів або сюжетних схем, що сприяє розвитку уміння працювати з інформацією та застосовувати її в нових умовах [6].

Значний потенціал у формуванні читацької культури мають цифрові бібліотеки та аудіоконтент. Зокрема, електронна бібліотека Ukrainian Reading Association, проєкти «Дитяча бібліотека» НБУ ім. Вернадського та відкриті платформи аудіокниг (напр., «Слухай»), створюють умови для зручного доступу до текстів і сприяють регулярності читання [7, 9]. Аудіоверсії творів допомагають учням розвивати емоційно-ціннісний досвід, навичку виразного сприймання, а також мотивують до читання тих школярів, які мають труднощі з опрацюванням друкованого тексту [10].

До ресурсів, що розвивають критичне мислення та навички інтерпретації літературного тексту, належать інтерактивні сервіси Wordwall, LearningApps, Kahoot, які дозволяють створювати вчителем навчальні ситуації у форматі віртуальних ігор, вікторин або аналітичних вправ [13].

Для розвитку інформаційно-комунікаційної та культурної компетентностей ефективними є мультимедійні ресурси – YouTube-канали освітнього спрямування, а також цифрові енциклопедії [14]. Вони дозволяють учням

встановлювати міжпредметні зв'язки між літературою, історією, культурологією, мистецтвознавством [8]. Наприклад, перегляд відеофрагментів про історичну епоху, у якій жив письменник, або про традиції української культури, дає змогу глибше зрозуміти зміст художніх творів.

Інтеграція онлайн-ресурсів у процес вивчення української літератури в 6 класі створює нові можливості для організації навчальної діяльності, роблячи уроки змістовнішими, різноплановими й динамічними. Відповідно до компетентнісного підходу Нової української школи, цифрові інструменти мають застосовуватися не як окремі допоміжні елементи, а як засоби створення навчальних ситуацій, що сприяють читанню, аналізу та інтерпретації художнього тексту [4, 8].

Практика використання онлайн-ресурсів демонструє, що вони ефективно доповнюють різні етапи уроку. На мотиваційному етапі доцільно залучати мультимедійні матеріали, короткі відеофрагменти чи буктрейлери, які активізують читацький інтерес і допомагають учневі зануритися в емоційну атмосферу твору [12]. Таке застосування відповідає віковим особливостям шестикласників, для яких візуальний канал сприймання інформації залишається провідним [14].

Під час опрацювання змісту художнього твору цифрові інструменти сприяють глибшому осмисленню сюжетних ліній, образів та художніх деталей [15]. Учні можуть працювати з інтерактивними картами персонажів, цифровими схемами або хмарами слів, які допомагають виокремлювати ключові мотиви, символіку твору, емоційне забарвлення авторської розповіді. У цьому контексті хмарні сервіси забезпечують можливість колективного створення матеріалів – наприклад, спільної дошки, на якій учні залишають асоціації, ключові цитати чи власні враження. Взаємодія в режимі реального часу сприяє розвитку комунікативних умінь, що визначені як наскрізні компетентності [4].

Окремої уваги заслуговують цифрові інструменти, спрямовані на розвиток творчості учнів. Платформи для створення буктрейлерів, візуальних проєктів, інтерактивних коміксів або подкастів дозволяють шестикласникам

інтерпретувати художній зміст у доступній і сучасній для них формі [9]. Створення візуально-нарративного продукту стимулює уяву, вчить структурувати інформацію та передавати власні емоційні враження від прочитаного. Це також корелює з діяльнісним складником компетентнісного підходу, коли учень виступає активним творцем, а не пасивним отримувачем знань [4, 10].

Поширеною практичною формою є організація онлайн-обговорень – у вигляді літературних форумів, інтерактивних дискусій або рефлексійних «віртуальних галерей», де кожен учень може залишити власну думку щодо твору [11]. Такий формат сприяє розвитку культури спілкування, толерантності, уміння аргументувати позицію, що є надзвичайно важливими соціальними компетентностями [12].

Цифрові інструменти стають також важливим елементом домашньої роботи. Використання онлайн-бібліотек, відеолекцій, мультимедійних матеріалів чи інтерактивних вправ дає можливість організувати індивідуальну освітню траєкторію, дозволяючи учневі опанувати матеріал у власному темпі та в зручному форматі [14]. Розширення змісту уроку поза межами класу сприяє формуванню відповідальності та самостійності – рис, що є пріоритетними для НУШ [15].

Проектні технології відкривають широкий простір для використання онлайн-ресурсів. Створення буктрейлерів, цифрових мініпрезентацій чи відеонарисів за мотивами прочитаного твору дозволяє учням опрацьовувати художній матеріал у творчій формі [10]. Наприклад, під час вивчення пригодницької літератури шестикласники можуть створювати короткі відеосюжети, що відтворюють найяскравіші епізоди. Цей вид діяльності формує міжпредметні компетентності, включаючи цифрову, громадянську, комунікативну та культурну [5].

На уроках української літератури інтеграція цифрових платформ із інтерактивними методами дозволяє створити освітній простір, у якому учень активно взаємодіє з матеріалом, однокласниками й учителем [11]. Це забезпечує реалізацію ключових компетентностей, визначених у нормативних документах,

і сприяє вихованню читача, здатного до усвідомленого, критичного й творчого сприймання художнього слова [12].

Висновки.

Таким чином, ми простежили, як впровадження онлайн-ресурсів трансформує уроки української літератури у 6 класі відповідно до ідей Нової української школи. Аналіз положень Концепції Нової української школи показує, що цифрові інструменти є не додатковим елементом уроку, а важливою умовою для реалізації компетентнісного та діяльнісного підходів.

Розгляд місця цифрових платформ у структурі сучасних літературних занять довів, що онлайн-інструменти виконують низку дидактичних функцій: інформаційну, комунікативну, навчальну, діагностичну та проектну. У поєднанні з інтерактивними методами вони сприяють активній участі школярів у навчальному процесі, формують навички інтерпретації художніх текстів, критичного читання та цифрової грамотності – одну з ключових компетенцій НУШ.

Практичні форми використання цифрових інструментів показали, що онлайн-ресурси дозволяють організовувати проблемне навчання, літературні дослідження, квестові та проектні заняття, інтерактивне опитування та рефлексію. Вони підтримують мотиваційну складову уроку, знижують бар'єри для сприйняття навчального змісту, а також дозволяють вчителю швидко відстежувати прогрес учнів.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що інтеграція онлайн-інструментів у процес вивчення української літератури у 6 класі не лише модернізує традиційний підхід, а й відкриває значно ширші можливості для формування читацької, культурної та громадянської компетентностей школярів. Саме поєднання цифрових ресурсів із ціннісними акцентами літературної освіти створює сучасний, динамічний та педагогічно ефективний навчальний простір.

Список літератури

1. Авраменко О. Модельна навчальна програма з української літератури для

5–9 класів. Київ, 2022. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

2. Барбара Д. Інтерактивні методи навчання у школі. Львів : Літопис, 2011.

3. Гуревич Р. С. Педагогічна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2011.

4. Державний стандарт базової середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України № 898 від 30.09.2020. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti>

5. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

6. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/463-20>

7. Ковбасенко Ю. Методика навчання української літератури. Київ, 2017.

8. Концепція Нової української школи. Київ : МОН України, 2016. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

9. Куликова Т. Цифрові інструменти в мовно-літературній освіті *Дивослово*. 2021. № 3.

10. Ніколаєва О. Цифрова компетентність учнів : методичні рекомендації. Київ, 2020.

11. Пометун О. І. Інтерактивне навчання: сутність і технології. Київ, 2004.

12. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2004.

13. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». № 1225 від 29.08.2024. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

14. Семенюк Л. Інтернет-ресурси як засіб формування читацької компетентності школярів. *Українська література в сучасній школі*. 2020. № 6.

15. Сущенко І. М. Компетентнісно орієнтоване навчання літератури в умовах НУШ. Дивослово. 2020. № 5.

Abstract. *The article considers new approaches to the study of Ukrainian literature in the 6th grade of the New Ukrainian School, in particular the use of online resources (Kahoot, Padlet, LearningApps, electron*

ic libraries). which makes the study of literature dynamic, visualized and interactive. This activates cognitive activity, allows for differentiation of learning, develops key competencies through play and provides access to digital texts, which significantly increases students' interest in reading.

The study conducted a comprehensive analysis of the theoretical and practical aspects of the use of online resources in the process of teaching Ukrainian literature in the 6th grade in the conditions of the New Ukrainian School, it was found that interactive teaching methods contribute to the formation of reading, communicative, social and civic competencies of students, ensure the active nature of the lesson and increase motivation to study works of art. Psychological and pedagogical principles of interactive teaching prove its compliance with the age characteristics of 6th grade students and the principles of partnership pedagogy. The study confirmed that the competency-based approach declared in modern regulatory documents requires rethinking traditional teaching methods and active implementation of interactive and digital tools.

Keywords: *Ukrainian literature, online resources, teaching, methodology, text.*

Статтю надіслано: 27.01.2026 р.

Кириленко Н.І.